

G. Donizetti

ДОН ПАСКУАЛЕ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"- Русе

120000890792

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

СЕЗОН

1965—66

490883

Скица за проспект на декора — Ив. Икономов

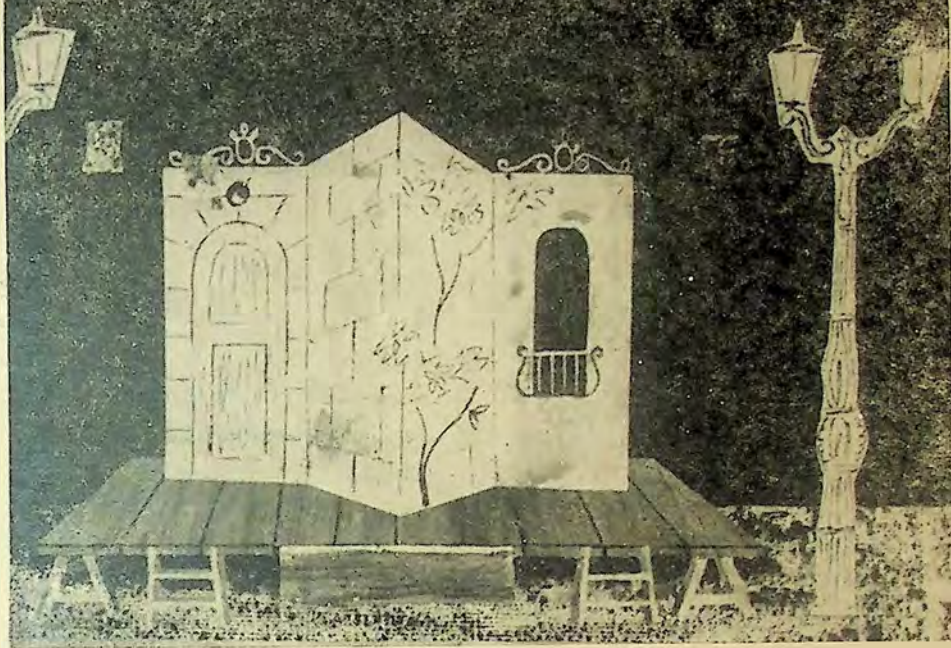
„ДОН ПАСКУАЛЕ“ на наша сцена се поставя за втори път. Преди петнадесет години, когато операта ни правеше първите си стъпки в изкуството, тази творба бе реализирана в рамки, отговарящи на тогавашния ръст на нашия театър. Талантливите диригенти Константин Илиев и Добрин Петков, опитният постановчик Петър Райчев и младият ентузиазирани колектив създадоха вълнуващ спектакъл, заслужено класиран на едно от първите места в тогавашния преглед на оперните театри.

Сегашната постановка поставя пред колектива нови и по-сложни сценични задачи. Ние не възстановяваме първия спектакъл, а правим нов — с творчески проблеми различни от тогавашните. Петнадесетте години ни задължават да погледнем с други очи на произведението на Доницети, да направим анализ на музика и драма в по-сложен спектър на идеи и сценична интерпретация.

И днешният „Дон Паскуале“ е друг — той е по-ярък в сатиричните си портрети, по-стилен в съгласие с идеите на автора, по-обществен в изводите, по-близък до времето си и по-съвременен в погледа си към блестящите традиции на театъра от миналото. Ето защо, ако в нашата постановка аналогията с Комедия дел'арте се промъкват като ръководяща мисъл, ние имаме предвид тенденциите на самия автор към задачите на този епохален стил, от който операта буфа води своето начало. Не случайно героите на Доницетиевия „Дон Паскуале“ намират пълно покритие с познатите герои от Комедията — Арлекино, Панталоне, Докторът, Коломбина. Драматургическият строеж на произведението, музикалните характеристики на действащите лица, приповдигнатата и стилизирана атмосфера на действието ни отвеждат върху платформата на Комедия дел'арте изразена от Доницети изумително в типичния за стила на операта буфа гротесково музикален рисунок. И ако на времето класическите герои от Комедията — прототип на обществената мисъл, обрисувана в сатирична линия хитреците, скъперниците, измамените любовници са се промъкнали в новия оперен стил, сега ние сме длъжни да открием в типажа на Доницети аналогично същите тенденции близки до стила на своето време и едновременно съзвучни с насоките на съвременния театър.

Да се прави от „Дон Паскуале“ комедия само заради комичното, би довело спектакъла до външна и повърхностна схема на карикатурност, до механичен комизъм, който ще лиши художествената гротеска на Доницети от поетичната приповдигнатост на неговия стил. И тук отново споменатите от Комедия дел'арте ни идват на помощ в откриването на изразни средства въплъщаващи тази поетична приповдигнатост на гротеската в подчиняването на общозначим за спектакъла знаменател. Поради това се наложи да вземем увертюрата като сценичен увод на представлението. Музикалната постройка на този оркестров откъслек носи характер на представяне всичко онова, което следва. Тя блестящо охарактеризира действащите лица, съпоставя ги едно с друго остроумно, разпознавайки експозицията на действието.

Нека не прави никому впечатление хиперболизирането на сценичния живот; така както музикалната мисъл на Доницети чрез повторения, колоратурни пасажки, жизнени оркестрови набеги и акценти, достига до орнаменталност в оркестровия и вокален рисунок, по същия начин сценичната интерпретация, опирайки се на изобретенията от Комедията има за задача да изпълни със съдържане характерните за автора и произведението му стилови особености. В тази

Проект за декор — Иван Икономов

насока се включват декоративното и костюмно оформление на спектакъла, за да изведат напред както намеренията на автора, така и на неговите постановчици и изпълнители.

Подобно разбиране на произведението е далеч от мисълта за „новаторство“. То е само стремеж към съвременно третиране на епохалните театрални традиции, които намират в него своите здрави корени. Ние не откриваме нищо ново, а се стремим да видим истинския портрет на Доницети в неговия „Дон Паскуале“, заел не случайно едно от първите места в оперната литература.

ЕВГЕНИЙ НЕМИРОВ

ДОН ПАСКУАЛЕ

Музика ГАЕТАНО ДОНИЦЕТИ

Текст МИКЕЛЕ АКУРСИ

Комична опера в 3 действия

Постановка

ЕВГЕНИЙ НЕМИРОВ — главен режисьор РНО

Декори

ИВАН ИКОНОВ

Диригент

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ

Постановка на билета

ПАВЕЛ СТОИЦЕВ

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА:

ДОН ПАСКУАЛЕ — стар ерген, глупав скъперник и богаташ, кандидат за женитба	Бас
НОРИНА — млада вдовичка, весела и закачлива, влюбена в Ернесто	Сопран
ДОКТОР МАЛАТЕСТА — лекар и човек на сделките, съобразителен и хитър, приятел на Дон Паскуале и още по-добър на Норина	Баритон
ЕРНЕСТО — внук на Дон Паскуале, ентузиазиран младеж, влюбен в Норина	Тенор
НОТАРИУС	Тенор

Камериер, домоуправител и слуги.

Действието се развива в Рим.

НАРОДНА ОПЕРА — РУСЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

ПЪРВА КАРТИНА. — Старият ерген Дон Паскуале е решил да лиши от наследство своя племенник Ернесто, който желае да се ожени за красивата вдовица Норина. Самият Паскуале, въпреки напредналата си възраст, търси млада жена чрез посредничеството на доктор Малатеста. Този ловък и находчив хитрец му съобщава, че е намерил подходяща съпруга — прелестна, добра и богата: неговата собствена сестра Софрония.

ВТОРА КАРТИНА. — Но намеренията на доктор Малатеста са други. Всъщност той иска да помогне на двамата влюбени — Ернесто и Норина. Норина ще се представи на Паскуале като Софрония и бракът ще бъде сключен. Норина след като встъпи в съпружеските си права, така ще тормози старика, че ще го принуди да се откаже от нея и да се съгласи за брака ѝ с Ернесто.

ТРЕТА КАРТИНА. — Сключва се привидния брак между Дон Паскуале и Софрония (Норина). Ернесто е също уведомен и става свидетел. Веднага след подписването на договора, от плаха и смирена послушница, съпругата се превръща в страшен тиран. Дон Паскуале е изненадан и отчаян.

ЧЕТВЪРТА КАРТИНА. — Мъките на Паскуале продължават. Съпругата се проявява като разсипница и кокетка, тръгва сама на театър и дори... удря плесница на мъжа си. Паскуале узнава дори, че тя отива на срещи с любимия си. Отчаян и подигран, той е решен да свърши с тоя злополучен брак, намирайки отново в Малатеста свой спасител.

ПЕТА КАРТИНА. — Дон Паскуале и Малатеста са по стъпките на любовниците. Узнавайки, че Ернесто иска да се ожени за Софрония (Норина), той с радост дава съгласието си. Всичко свършва щастливо. Скъперникът е получил добър урок — младостта и искрената любов побеждават.

БЕЛЕЖКА ЗА КОМПОЗИТОРА

„Днес прибрахме Гаетано от приюта за душевно болни. Той приема всичко с безразличие и се покорява като дете. Заминаваме още тази сутрин за Бергамо и не мога да Ви се обадя. Впрочем, добре че не дойдохте; след последните кризи той прилича на грохнал старец. Мъчно е да се гледа. По-добре запазете си споменът за този лъчезарен Доницети, когато познавахте по-рано. . .“ И още по-трагични редове следват в писмото на сестра му до негов приятел в Париж, когато в есента на 1844г. тя го прибира завинаги в Италия. Четири години по-късно на 8 април 1848 г. той умира без да знае, че възторжената публика из Европа аплодира името му след спектаклите на блестящите му оперни произведения по сцените на Рим, Виена, Париж, Лондон.

А ореолът на Винченцо Белини и очарованието към оптимизма на Росини бяха много големи, когато Доницети се изправи на оперната сцена. Те бяха негови учители, създадоха знаменити произведения и творческият път на младия композитор беше несигурен и боязливо насочен по тяхните вече изминати стъпки. Доницети беше познат на музикалните кръгове още като дете. Неговият учител Станислао Матеи го нарече „вторият Моцарт“, не само заради изумителната му памет или необикновената композиционна сръчност да пише музика още тогава, когато краката му не стигаха до педалите. Музиканлото училище в Болоня изпълнява негови композиции и очите на всички са обърнати към несъмнения му талант. 1818 година е решителна: Венеция радостно посреща първата му оперна творба „Енрико ди Боргоня“, тогава той е на 21 години, успехът го насърчава, но грандиозното творчество на двамата му предшестващи Росини и Белини, го смущава. Мъчно е да се намери нов творчески хоризонт, когато този описан от двамата е толкова широк и лъчезарен. Това обаче не го обезсърчава. Той пише по няколко опери годишно, докато в 1831 година операта му „Анна Болейн“ е всеобщо призната. За Доницети вече се говори без имената на двамата големи да хвърлят сянка на новия талант, стъпил вече сигурно на сцените на Италия, Франция, Австрия и Англия.

Белини умира много рано, Росини се откъсва от изкуството и необяснимо замлъква. Тогава на тяхно място Доницети изправя целия си творчески ръст. Неговият музикален портрет носи линията на една изящна мелодия изградена прочувствено, поетично, с живописния усет на голям художник. Музикалната романтика на Доницети, обоснована върху силата и простотата на човешките чувства намира нов израз чрез богатството на оркестрови средства, контрастни ритмови съпоставки, колоритни инструментални съчетания и затрогваща в простотата и силата на израза си музикална мисъл.

Опера-комик в Париж вече играе неговият „Любовен еликсир“, затвърдил се категорично, като форма на новата опера-буф, израснала от площадните платформи на знаменитата Комедия дел'арте и продължила традициите на обществената мисъл, воюваща срещу ретроградните остатъци на старото общество. Историко-героичните или лирико-романтичните сюжети („Мария Стюарт“, „Лучия ди Ламермур“, „Фаворита“ и др.) са едната страна от творческия портрет на великия композитор. Молиеровската му наблюдателност, усетът му към сатиричната линия в музиканлата гротеска намират връх в епохалното му постижение „Дон Паскуале“. Тук той е най-верен до традициите на Комедията и вземайки класическите герои от скъперници, лъжци и измамени любовници прави истинска комична опера, близка до живота и хората.

Това е музикалният стил на Доницети, който го прави велик. Той трасира окончателно пътя за бъдещата слава на Джузепе Верди. Животът му е кратък, но 65 опери от най-различни жанри го извеждат в безсмъртието.

СЛЕДВАЩИ ПРЕМИЕРИ:

ЛУЧИЯ ДИ ЛАМЕРМУР

ДОНИЦЕТИ

ПРИЛЕПЪТ

ЙОХАН ЩРАУС

СВАДБАТА НА ФИГАРО

МОЦАРТ

ИФИГЕНИЯ В ТАВРИДА

ГЛУК

